

Dorovský, Ivan

Makedonistika

In: *Slavica na Masarykově univerzitě v Brně : literární věda, jazykověda, historiografie, uměnovědy*. Dorovský, Ivan (editor). 2. dopl. a rozš. vyd. V Brně: Masarykova univerzita, 1993, pp. 34-35

ISBN 8021005890

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126868>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

V. Vondrák položil základy ke studiu staroslověnštiny a srovnávací slovenské jazykovědy.

Vedle V. Vondráka má zásluhu na vysoké úrovni brněnské paleoslovenistiky především B. Havránek (→), který v Brně působil v letech 1929 až 1945. Ve svých přednáškách a seminářích věnoval velkou pozornost jihoslovanským jazykům, a také bulharštině. Vracel se k ní rovněž ve svých srovnávacích studiích. Havránek zkoumal jazykové vztahy slovansko-neslovanské a otázky balkánského jazykového svazu. Do druhé světové války však bulharistika jako samostatný obor v Brně pěstována nebyla.

Až v roce 1951 byla v Brně zřízena samostatná katedra slavistiky, která vedle přednášek společného základu zajišťovala i výuku speciálních slavistických studijních oborů, kterými byla tehdy v Brně polonistika a bulharistika. Bulharistika se studovala jako diplomový i nediplomový obor, a to v kombinaci s bohemistikou nebo rusistikou. Úvod do dějin a kultury Bulharska přednášeli postupně J. Kabrda (→) (vedl též lektorská cvičení bulharštiny pro začátečníky a přednášel normativní mluvnicki bulharskou), J. Cvetler (→) a I. Dorovský (→). Po Kabrdově smrti převzal přednášku z bulharské normativní mluvnice R. Večerka (→), jenž přednáší také o vývoji bulharštiny. Jazykový seminář bulharský vedl též J. Bauer (→). Kromě J. Kabrdy vedli lektorské kursy bulharštiny Ljubomir Georgiev, I. Dorovský, V. Šaur (→), později krátkodobě také I. Arková (Syrová), A. Terzievová-Matoušková a nejnověji I. Raev.

V posledním dvacetiletí se v Brně studovala vždy s pětiletou přestávkou v kombinaci s rusistikou nebo bohemistikou.

Různými otázkami vývoje bulharštiny ve starším i novějším období se zabývali zejména J. Bauer, V. Šaur a R. Večerka. Zatímco Bauer a Večerka se zaměřili na studium syntaxe středobulharských památek, Šaur zkoumá ve svých studiích dialektologické památky a otázky současné spisovné bulharštiny nebo otázky etymologické.

V meziválečném a poválečném období vzniklo několik disertací a diplomových prací s tematikou bulharistickou nebo srovnávací balkanistickou, např. A. Gerad, *Systém časů v nové bulharštině, v jihomakedonských dialektech, ve staroslověnštině a v srbocharvátštině, se zvláštním zřetelem k systémům časů minulých* (1939); M. Paulasová, *Deverbativní adjektiva v bulharštině* (1983); J. Mahrová, *Člověk a jeho činnost ve slovních a frazeologických spojeních (Pokus o srovnávací studii česko-bulharskou)* (1983) aj.

Ivan Dorovský
Jiří Krystýnek

MAKEDONISTIKA

Makedonistika jako slavistická disciplína se začala v Československu rozvíjet bezprostředně po druhé světové válce — nejprve na pražské filozofické fakultě zásluhou A. Frinty. Po Praze bylo Brno druhým univerzitním

centrem u nás, kde byly roku 1961 zahájeny lektorské kursy makedonštiny. Pro zájemce z řad studentů a mladých asistentů slavistiky je vedl a dosud vede I. Dorovský (→). Později — po zřízení kabinetu balkanistiky a hungaristiky (1966) — byly kursy makedonštiny organizovány v rámci lektorských cvičení balkánských jazyků. Od počátku 70. let tvoří úvod do makedonského jazyka a literatury (spolu s úvodem do slovenistiky) součást studijního oboru jugoslavistika.

Brněnští slavisté projevovali badatelský zájem hlavně o makedonská nářečí už mezi dvěma světovými válkami. Svědčí o tom např. studie B. Havránka *Románský typ perfecta factum habeo a casus sum, casum habeo v makedonských dialektech* (1936) nebo doktorská disertace A. Gerarda *Systém časů v nové bulharštině, v jihomakedonských dialektech, ve staroslověnštině a v srbochorvátštině, se zvláštním zřetelem k systémům časů minulých* (1939).

Ve své kandidátské disertaci prozkoumala J. Pačesová (→) zvukovou stránku makedonštiny a srovnala ji s češtinou a bulharštinou (1961). Materiál disertace pak uveřejnila v několika samostatných statích. V rámci studia otázek vzniku a diferenciaci slovanských jazyků věnovali pozornost makedonštině také A. Lamprecht (→) a M. Čejka (→). Makedonským jazykem a makedonskými dialekty se zabývá také I. Dorovský. Z této oblasti těží několik jeho statí.

Ivan Dorovský